

SÜMEG ÉS VIDÉKE

Megjelenik minden vasárnap.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Sümege, Horvat Gabor könyvkereskedésében.</p>	<p>Előfizetési árak: Egész évre 8 K., félévre 4 K., negyedévre 2 K. — Egyes szám ára 20 fillér.</p>	<p>Hirdetések egyesség szerint. A nyílt tér sora 1 korona.</p>
--	--	---

Lakasviszonyok Sümege.

— Két cikk. —

I.

Darányi Ignác földmivelésügyi miniszternek a gazdasági munkásházakról a képviselőház elé terjesztett törvényjavaslata önkéntelenül a sümegei lakásviszonyokra tereli figyelmünket. Mert Sümege igazán tűrhetetlenné válnak a lakásviszonyok. Ezen a téren évtizedek óta nemhogy fejlődés volna, inkább súlyosbodik lakosságunk helyzete. A város e tekintetben a népességhez képest éppen nem fejlődött. Csak nem mondhatjuk fejlődésnek azt, hogy egy-egy házat az Árpád-uccában, Tokajban 4-6 részre is szaggattak, lakásokat alkotva talán olyan részekből, is amelyek azelőtt istállók, pajták, mesteremberek műhelyei voltak. Ahol azelőtt egy, legfőleg két lakó volt, most 4-6 család is lakik, ugyanannyi apró udvarral, szemétdombról, favágítóval.

Rendkívül hátrányos helyzet ez a köztisztaság, a közegészség, a tűzbiztonság szempontjából egyaránt.

Az egészséges fejlődés mindenestre az lett volna, hogy a város külső szélén épültek volna teljesen új lakások. Hát hiszen épültek is, de nem annyi, amennyi, részint a természetes, főként

azonban a bevándorlás okozta szaporodásnak megfelelt volna.

Ennek oka pedig népünk szegénységében rejlik. Aki szerzett is magának saját otthont, bizony csak a fent vázolt módon szerzett, elszakítva egy-egy darabot az ősi terjedelmes, hosszú házakból. Arra, hogy a megfelelő területeken új telket vásároljon s erre új házat építsen, bizony a legtöbbször nem volt módja.

Ami eddig nem lehetett, az most lehetővé teszi Darányi törvénye. Mert hathatós segédelmet nyújt a szegény osztály gazdasági munkásoknak az állam részéről. Ilyen munkások pedig Sümege is számosan vannak, szinte a lakosság zömét alkotják.

Darányi törvénye lehetővé teszi, hogy a legszegényebb gazdasági munkás is saját otthont teremthessen magának. A törvény szerint az építés törlesztéses kölcsönének nevezetes részét a kincstár vállalja el, emellett a lakásoknak 20 évi adómentességet biztosít, amely az állami, megyei és községi adóra egyaránt kiterjed. Eképpen az az évi árenda, amelyet a szegény ember ma fizet, elég lesz arra, hogy az építésre fölvevő összeget törlessze s 30 éven át a ház magának, vagy egyenes örökösének tulajdonába megy át.

Most már magán a városon lesz a sor, hogy ennek a törvénynek áldásait

Sümege szegény zsellér embereire biztosítsa. Teheti ezt. Mert először elég telekkel rendelkezik, amelyeket e célra fölhasználhat, másrészt a földmivelésügyi miniszter a szükséges felméréseket, vázlatokat, terveket, szerződéseket és egyéb okiratokat díjtalanul elkészítteti s jogügylethez tartozó összes iratok bélyeg- és illeték mentességet élveznek.

Kerületünk országgyűlési képviselőjének, **Eitner** Zsigmondnak már ez lakosságunk jövő életviszonyaira és városunk fejlődésére oly messzeható tekintet lebegett szeme előtt, mikor az állami iskolát a Harasztra szeretne volna építtetni. Ismerjük azonban e tekintetben vallott felfogását s már most biztosíthatjuk Sümege városát s főként ennek szegény árendás napszámosait, hogy lelke teljes erejével rajta lesz, hogy e törvénynek áldásait meghozza Sümege is. A városon és az érdekelt lakosságon lesz a sor, hogy képviselőnk e nemes, városunk és népünk jövő fejlődésére oly kiszámíthatatlan fontosságú intencióját meg is valósíthassa.

Ha ez megtörténik, szinte új, szebb jövő alapkövet rakja le és Sümege fejlődésének új korszakát nyitja meg. Akkor örök hálára kötelezi e város, de főként azokat, akik saját otthonhoz jutnak.

Pillanatnyi fölvételek.

Az ideálista.

Bál van. A rendezők sorra vezetik be a nagy táncterembe a csinos és kevésbé csinos hölgyeket.

Benkő Muki dr. (kifogástalan eleganciájú gavallér, kíváncsian fordul egy másik éppen olyan kifogástalan öltözékű társához:) Te, ki is az a csúnya kis vézna lány, akit én most bevezettem?

A **társaság**: Kramarics Vilma. Kramarics Tóbiás többszörös háztulajdonos egyetlen leánya. (Majd egy kis maliciával kérdi): No ugye már nem is olyan csúnya?

Benkő Muki: (nagy fölénnyel) — Csálódsz barátom, ha azt hiszed, hogy a vagyon nekem annyira imponál. (Büszkén): Én tudod ugyanis nagy ideálista vagyok.

(Hanem azért a régi ideálja árulhat miatta petrezselymet: egész éjjel meg nem mozdul a csúnya kis lány mellől és a második négyes alatt szerelmet is vall neki).

A jó barátok.

Erdősné: (Elég csinos 33-34 év körül járó asszony):

— No mondd csak édesem, hiszen tudod, hogy én legjobb barátod vagyok, meg ne is tagadd! látom a szemedből, boldogtalan vagy. Nem is csudálom, ha egy örökké

spekuláló férj nem tud lekötöni. — No valld be szépen: ki ő?

Vadasné: (szép 28-29 éves asszony) Hát jó megmondom, kétszer találkoztam vele még csak, de azt hiszem, ha még párszor összejövünk, belésszerezek teljesen. A neve pedig — — — (elakad.)

Erdősné: Nos, nos a nevét!
Vadasné: (megadással) Felhős Tamás, az író.

Erdősné (ugy érzi belől, mintha kigyó csipte volna meg. Aha; hát ezt is bolondítja! Fenhargon): Nos édesem az igen kedves, csinos ember. Igaz egy kicsit csapodár, de hisz az írók közt nem újság. (Igy beszélnek tovább, míg Vadasné bucsuzik. Erdősné alig várja, hogy az ajtón kívül legyen, levélpapírt vesz elő és ferdített írással ír Vadasnak): uram! a felesége közel áll ahhoz, hogy önt megcsalja. Én egy névtelen jóakarója vagyok és figyelmeztetem önt, hogy Felhős Tamást igyekezzen minél távolabb tartani a házatól. Mert igazat mondott az a régi király, mikor ezt mondta: Az asszony ingatag, bolond, aki hisz neki. (Négy oldalon át ilyen módon ír.)

Zsiron.

Fekete Zizi. (A férjfogásra teljesen alkalmas, jól nevelt csinos liba. Fotelban ül és tea-üteményt szopogat.)

Diós Béla. (A mamák által óhajtván-óhajtott »jó párti« Már nem éppen fiatal, hizni

kezdő ember. Az a nótája: Nem házasodom meg soha! Most is csak kötelességből van itt; s hogy éppen szólanul ne üljön, beszélgetést kezd Zizivel, ki éppen azon gondolkodik, hogyan lehetne ezt a vén medvét kikezdeni.)

Diós Béla: — Kire gondolsz Zizi nagysád?
Zizi (Szerényen, lesütött szemmel): csalódik Diós úr, ha azt hiszi »kire« gondolok, kérdezze inkább »mire«? Nos hát megmondom, azon gondolkodtam, hogy holnap mennyi dolgom lesz, mert nagy takarítás lesz nálunk és az májdnem az én dolgom, csak igen kevés részt engedek belőle másnak. — (Magában: No vén róka, ebből csak megérted, hogy jó gazdaasszony leszek.)

Diós Béla (Tíz róka ravaszágával): Mikor ilyen beszédet hallok, szinte bánom fiatalabb éveimben tett fogadásomat, hogy nem házasodom meg; de persze most már lehetetlen megváltoztatni, rég kikéstem belőle! (Magában: No ebből csak világosan látja ez a liba, hogy bennem nem talál balekra; hogy én nem vagyok alkalmas médium.)

S ilyen mederben foly a társalgás tovább.

Szerelem.

Kavics Endre (Vén kiérdemült lump; ír a barátjának): — Kedves öregem; Völegény vagyok! A menyasszonyom igen csinos és ami fő, jó módú leány. Tudod, Öregem, meguntam a lumpolást, meguntam a kocsmait rossz kosztot; meguntam takarító és mosó-

Nemzeti veszedelem.

Az emberi hiszékenységet kiaknázó ügynököknek egész raját bocsátották rá a szegény, pénzre és földre éhes magyar népre a német, holland és más külföldi hajóstársaságok, hogy nekik anyagot szállítsanak, mellyel az oceánt járó hajósörnyeteket gyomrát megtömjük. Akadtak és akadnak magyar emberek, akik segítő társul szegődnek ez emberek mellé s kivándorlásra csábítanak szegényt és gazdagot, csak hogy 15—20 korona közvetítési díjat minden koponya után bezsebeljenek.

Hogy hányszor száz és száz ember élete bánja meg ezt a lelkiismeretlenséget, — azt csak az tudja, aki figyelemmel kíséri, hogy hány száz ilyen kivándorló megy tönkre, aki családjának fenntartója, kenyérkeresője, s akik azután kenyérkereső nélkül maradván, elpusztulnak.

A kivándorlási törvény, amint az ma fennáll és végrehajtatik, a legnagyobb kivándorlási ügynök és amíg ezt vagy mással nem pótolják, vagy hatályon kívül nem helyezik, addig a kivándorlás nemcsak, hogy meg nem szűnik, sőt mindig fokozottabb mértékben emelkedni fog. A hatóságok várakozó álláspontot foglaltak el a kivándorlással szemben, azt tartván felőle, hogy ez csak muló kór lesz, sőt némely tekintetben szerencse is, a mennyiben a munkakerülő, személt és közveszélyes csavargó néptől fog az ország megszabadulni és kevesebb dolga lesz velük a hatóságoknak.

Sajnos nem így történt. Mert éppen a szorgalmas, jóra való, becsületes magyar és idegen ajkú munkásnép vette kezébe a vándorbotot s ma, a kivándorlási törvény életbe lépte után négy esztendővel ott tartunk, hogy több mint 700 ezer ember vándorolt Amerikába és hogy idehaza éppen a legnagyobb mezőgazdaságot űző vidékeken munkáshiány észlelhető és hogy legutóbb, különösen a Dunántulon, Duna-Tisza közén és a Tiszántulton, tehát a legmagyarabb vidékeken, valószínűleg nemzeti veszedelemmé nőtte ki magát a kivándorlás és hogy ezeken a helyeken tudta felütni a fejét: az agrárszocializmus.

Eltekintve az óriási anyagi veszteségtől, amely a kivándorlás terén az országot éri, sokkal nagyobb a veszteség, ha azt is figyelembe vesszük, hogy négy év alatt 700 ezer munkás léz elvesztését s nyílt a magyar mezőgazdaság és ipar és hogy ezek közül több mint 45 ezer elpusztult és közel 65 ezer ember, mint rokkant munkaképtelen, máris elveszett a családjára nevezve. És nézzük csak,

nővel a veszedelmet. — Meg hát azt is látam, hogy a kis lány igen szerelmes belém, hát azt gondoltam magamban, szerető, csinos feleség, szép lakás az após házában, meg a jó házi koszt, mindig többet ér mint a legényélet második ciklusa az: agglégénység.

— *Kavics Endre menyasszonya* (szép 22 23 éves lány ir a zárdai barátjójának): Édes Lidikém! Mit szólsz hozzá: menyasszony vagyok! A vőlegényem elég jó modorú és megjelenésű férfi. Már nem éppen fiatal, de legalább jóállása van; én azt hiszem, ez mindig többet ér, mint egy fiatal, állás nélküli semmi. Azután meg láttam, hogy annyira bolondul utánam, — no meg köztünk mondva várni valóm sincs sok, mert az idő eljárt! Így — gondoltam magamban — hozzámegek. — Persze, — de ezt is csak neked

mit tettek a kivándorlás megakadályozására: Semmit!

Az egész intézkedés annyiból állott, hogy megcsináltak egy rossz kivándorlási törvényt, amellyel elérték azt, hogy a külföldi ügynökök mellé, még néhány száz magyar ügynököt bocsátottak a nép nyakára, akik azután már a legutóbbi esztendőben 308 ezer embert szállítottak Amerika bányáiba és gyáripari telepére. — Megdöbbenő ez a statisztika, már azért is, mert kiténik ebből az, hogy a hazáját elhagyó 308 ezer kivándorlóból volt 251 ezer férfi és 57 ezer asszony, leány és gyermek.

A férfi kivándorlók 76 %-a, vagyis 190.760 egyén a 25—50-ik életévét betöltött legerőteljesebb munkásra, míg a hátralékos 24 %-a, vagyis 60240 egyén, 19—25 évközötti katonakötelesekre esik. Kell-e ennél megdöbbentőbb számadat annak az igazolására, hogy szinte rohanva közeledtünk a nemzeti pusztulás veszedelme felé.

Ezt pedig megakadályozni nemcsak hogy kell, de kötelessége a kormánynak, még pedig minél előbb, minél radikálisabb eszközökkel.

Két mód van rá: módosítani kell a kivándorlási törvényt és a földet adni a népnek.

Minél több földet parcellázni és eladni a népnek és meghonosítani a nagy birtokoknak kisebb, 5—10 holdas részekben való bérbeadását, hogy akinek nincsen pénze örökáron venni földet, az bérlet útján juthasson könnyen művelhető, hasznot hajtó földhöz. Meg kell tanítani az embereket belterjesen gazdálkodni, s mint ezt más államokban megtudták honosítani, s meg fogjuk érni rövid idő alatt, hogy a kivándorló véreink vissza fognak kíváncskodni a hazába, s itthon fognak közremunkálkodni, az erős, független Magyarország felépítésén.

Forgács.

A *Tulipán Szövetség Magyar Védő Egyesület* hivatalos lapjában, az *Iparvédelemben* olvasuk, hogy Németországban a középosztály hölgyei rendszeresen űzik a kézimunkát s ezt kereskedők útján értékesítik. A tündérújjak ezzel szép összeg pénzt keresnek s a maguk részéről is nevezetes módon hozzájárulnak a család megdrágult eltartásához.

Én meg szinte üdvösebb voltát nem a pénzszerző munkában, hanem a dolog nevesítő hatásában látom. A munkával elfoglalt tündérújjú hölgyek odaszegződnek a házitűzhelyhez, elvonatnak a francia rémre-

mondom meg, — hogy nem vagyok olyan szerelmes menyasszony, mint amilyenek vannak; de az én koromban az emberek több esze van már s a szerelmet is ráhagyja a gimnázistákra és a tánciskolába járó bakfisokra. És inkább jóbarátnak tekintí férjét, mint szerelmes párnak.

A lelkes apostol.

A gyűlésen: Hölgyeim! A magyar ipart pártoljuk! Mellőzzük el az ös-zes idegen gyártmányú toaletteket és csak magyart viseljünk!

(Hazamegy és megrendeli tavaszi kalapjait Bécsből.)

Németh Bözse.

gények olvasásától, kedves barátunk pletykázásától mert a munka szabad idejöknek kellemes, szórakoztató és élvezetes eltöltésére vezet.

A magyar hölgyek bizony messze vannak még ettől munka-demokraciától s gondolni sem merünk arra, hogy úri hölgyeinket e fajta mozgalomnak megnyerni akarják.

Am sokan-sokan vannak mégis már a magyar társadalomban hölgyek, akik ennek az igazán magyar célokot szolgáló eszmének hőseges munkásai lehetnének. Sokan vannak, akik az iskolából a kézimunka nagy készültességét vitték haza s ezt az életben még fejlesztették. Hát ezt a készültiséget kár parlagon hevertetni, mikor dús gyümölcsöt hajtana.

Az erőknél erre a koncentrálására talán a *M. V. Egyesület* hivatott. Szólítsa ez sorompóba azokat a hölgyeket, akik nem csupán kedvtelésből, hanem emellett haszon-szerző üdvös foglalkozásból is hajlandók erre a nemzeti munkára.

Akkor a tündérújjak megmozdúlva, a külföldi cikkek százezrei előtt csapják be az ajtót s egy lépéssel itt is közelebb jutunk a magyar ipar egyik haszonhajtó ágának megteremtéséhez.

Fejlődik a magyar ipar. A napilapokban napról-napra új meg új gyárak alapításáról olvasunk. Egyesek és társaságok gyárakat alkotnak. (Csak fő urainak neveit nem olvassuk ebben a nagy fontosságú mozgalomban.) Ekként új meg új iparágak honosodnak meg.

Ilyen új iparág magyar ingás órák gyártása. Erre a magyar óráskok maguk vállalkoztak. Szövetkezetet alapítanak 20 koronás üzlet-részvényekkel, megnyerik az állam támogatását is. Meglesz hát a gyár, amilyen ma még hazánk területén nincs.

A gyár pedig kifizetődik.

Ma Magyarországra évenként 80.000 ingás órát hozatnak külföldről. Óriási szám! Ez maga biztos kezességet nyújt arra, hogy a gyár megélni, fejlődni, virágozni fog.

A gyár alapítókéje 200.000 K Ennek nagyrésztét már átvették. A *sümegei* óráskok is jegyeztek 3 darab üzlet-részt.

Lesz hát magyar óra, egyelőre a falon. Ekkép a magyar embert magyar cikk figyelmezteti majd: hányat utótt az óra!

Bárd.

H I R E K .

— **A balatoni vasut érdekeltiségek köszönete.** A Balaton partjának 43 községe, amelyeknek a balatoni vasút új korszakot nyit, elismerése és hálafelelője jeléül diszpolgárrá választotta *Wekerle Sándor* dr. miniszterelnököt, *Kossuth Ferenc* és *Darányi Ignác* minisztereket. A diszpolgári oklevelet a községek mintegy 200 tagú küldöttsége április 17-én nyújtotta át nevezett minisztereknek. A küldöttség nevében *Wekerle* és *Kossuth* *Herteleny* Ferenc, *Darányi* Ignácot pedig *Forster* Elek földbirtokos üdvözölte. A miniszterek lekötelező szíveséggel fogadták a küldöttséget.

Az első dunántuli gőz- műfestő- vegyítisztító és pliszérozógyár fióktelepe Vadász Adolf divatárú kereskedőnél

S ü m e g e n .

Elfogadok a cég részére e szakmába vágó legkényesebb ruhaneműek vegyileg való tisztítását, foltok és pecsétek eltávolítását, valamint bármily ruhaneműeknek gőzzel történendő minden színre való megfestését.

A ruhaneműk festésénél az elfejtés felesleges.

— **Áthelyezés.** A belügyminiszter *Bar-kóczy László* határrendőrségi fogalmazót a csáktornyai határrendőrséghez helyezte át s a hivatal vezetésével megbízta.

— **A Csány-szobor érdekében.** *Ruzsicska Kálmán* a következő fölhívást intézte *Szalay Sándor*hoz, a megyei tanítótestület elnökéhez;

Amint Tekintetes Elnök ur előtt ismeretes, a Csány László szobrára megindult gyűjtés immár oly mérvet öltött, hogy az egész mozgalomnak egy e célra alakult bizottság állt élére.

Az alakuló gyűlésen örömmel tapasztaltam a beteresztett adatokból, hogy Zalavármegye tanítói már a gyűjtés első munkájából is hazafias lelkesedéssel vették ki részüket.

Most, midőn a vértanu emlékéhez méltó szoborügye minden fillérre, minden szívdobbanásra számít: felkérem Elnök urat, hogy az összes tanítói járáskörök figyelmét és eddigi nemes érdeklődését a Csány-szobor hatalmas méreteiben kibontakozó akciójára irányítani és a körök tagjait a gyűjtésnek újabban is minden téren támogatására buzdítani sziveskedjék.

Emelje lelküket az a nagy és szent gondolat, hogy a ki e vármegye hőseinek, vértanuinak bölcséinek és költőinek emlékét ápolja, az egész magyar nemzet jövő erősségéhez járul a porszemével.

Ettől a nemes ambíciótól pedig kell, hogy hevüljön a mi szívünk, ha nemcsak e földön élni, hanem magyarok maradni is akarunk!

Hazafiúi üdvözléssel!

Zalaegerszeg, 1907 április 15.

Ruzsicska Kálmán dr.
kir. tanácsos, tanfelügyelő.

— **Halálozás.** *Ziegler Kálmán* csáktornyai közjegyző folyó hó 18-án életének 59-ik évében rövid szenvedés után szívszélütés következtében meghalt. Csáktornya és vidéke, valamint a vármegye közléte oszlopos tagját veszítette Zieglerben, aki a közügyek terén agilis, munkás életet fejtett ki. Halála mély részvétet keltett Sümegen is.

— **Tanítógyűlés.** A sümegi r. k. esp. ker. tanítóköre április 17-én tartotta évi gyűlést *Szanyi Ferenc* kerületi tanfelügyelő és *Bánfi Alajos* elnököl vezetésével. A gyűlést fél 10 órakor a plébániatemplomban szent mise előzte meg. A gyűlésen *Bánfi Alajos* részletes jelentést olvasott fel a kör 3 évi működéséről, amely dicséretes munkásságról tesz bizonyosságot. A jelentést egész terjedelmében megörökítik a jegyzőkönyvben. *Krauzer Erzsébet* a madárvédelemről tartott felolvasást, a kat. népiskolák új tanítás tervezetét pedig *Jüngling Zoltán*, *Tóth Rezső*, *Hajdú István* ismertette. A pénztári számadást *Gaal Péter* pénztáros terjesztette elő. A kör bevétel 362 K 67, kiadása 109 K 65 f volt, maradt 253 K 2 f. A számadás megvizsgálására *Babics Vilmost* és *Vakaró Józsefet* kérték meg. Az őszi gyűlést Sümegen tartják. Ezután *Bánfi Alajos* világi elnök tudatta, hogy a tisztikar megbízása lejárt, köszönetet mondott a bizalomért, a támogatásért s kijelentette, hogy részint elfoglaltsága, részint mert mint állami tanító talán nem is maradhat a kör tagja, a további megválasztásra nem reflektál. A gyűlés meghajolva az okok előtt, a lemondást elfogadta s az új tisztikart ekkép alakította meg: Elnök *Gaal Péter* káptalanfai, alelnök *Sárváry József* dabronci, jegyző *Cserni Béla* csehi, pénztáros *Tóth Rezső* bazsi választmányi tagok: *Gaal Péterné* káptalanfai, *Krauzer Erzsébet* csehi, *Molnár Mihály* gógánfai, *Szakmáry Zsigmond* prágai, *Hajdú István* szegvári és *Babics Vilmos* hanyi

tanítók. A választás megejtése után *Szanyi Ferenc* ker. tanfelügyelő meleg lelkes szavakkal méltatta a lelépett tisztikarnak, főképpen *Bánfi Alajos* elnöknek buzgó, odaadó működését, amellyel a kört oly eredményesen vezette, indítványára a gyűlés jegyzőkönyvileg örökítette meg háláját és köszönetét. *Bánfi Alajos* szíve mélyéig megindultan, könnyes szavakkal fogadta az elismerés megnyilatkozását s igérte, hogy ezután is — amennyiben az egyházi főhatóság a sümegi tanítói kart mint államit a körben meghagyja — a körnek munkás tagja lesz. Az éljenzés lecsillapodása után *Eles Károly* indítványára 10 K-t szavazott meg a gyűlés s ezzel az érdekes tanácskozás véget ért.

— **Iskolaépítés.** Végre megszűnik a rigácsi iskolának lapunkban megvilágított mizerábilis állapota. Az iskolaépületet egy osztálylyal és tanítói lakással, most építik. Április 17-én helyezték el az épület alapkövét. Az iskola építése 6500 K-ba kerül.

— **Műkedvelő.** A rigácsi róm. kat. ifjuság az újiskola szemléltető eszközeinek beszerzésére április hó 28-án, *Somogyi Sándor* helyiségében táncmulatsággal egybekötött színelőadást rendez. Helyárak: 1-ső ülőhely 1 K ll. ülőhely 70 fillér, állóhely 40 fillér. Gyermekjegy 10 fillér (Gyermekjegyek csak a színelőadásra érvényesek.) Kezdeté este 7 és fél órakor. Felülfizetéseket köszönettel fogad és hírlapilag nyugtázza a rendezőség. Színpad kerül Csepregi népszínműve, a *Piros bugyellár*s.

— **Baleset.** *Fakos Geri* a reáliskola IV. osztályának tanulója több társával kirándult a nyírlaki erdőbe. Itt egy fárról leesett s eltörte egyik karját. Az intézet orvosa, *Biró József* dr. kezelés alá vette a szerencsétlenül járt tanulót.

— **Pincegazdaságunk fejlesztése.** A budafoki m. kir. pincemesteri tanfolyamnak 1901-ben történt létesítése óta a tanfolyamnál vándorpincemesterek vannak alkalmazásban, akiknek az a feladata, hogy a szőlősgazdák kívánságára az illetőkhöz kiszálljanak, nekik boraik kezelésére nézve a szükséges útbaigazításokat megadják, sőt a szükséges borkezelési munkálatokat a termelők pincéjében végre is hajtják, vagy saját felügyeletük alatt végrehajtsák s a szőlőbirtokosok vincellérjeit vagy más alkalmazottjait a szükséges borkezelési munkálatok helyes végzésére, ott a helyszínen, gyakorlatilag megtanítják. Ez idő szerint öt ily vándorpincemester van alkalmazva a budafoki pincemesteri tanfolyammal. Eddig a vándorpincemester napi bérén és ellátási költségén felül még a vándorpincemester utazási költségeit és az illető szőlőbirtokosok tartoznak fizetni. Mivel a földmívelési miniszter az okszerű borkezelés terjesztésére különös súlyt helyez, igen kívánatos, hogy szőlőbirtokosaink e célból minél többen és minél gyakrabban vegyék igénybe az állami vándorpincemestereket. Ennek megkönnyítése végett az eddigi feltételeket oda módosítom, hogy e rendeletem keltének napjától kezdve a vándorpincemesterek kiszállítása alkalmával az útiköltséget a rendeltetési hely vasuti állomásáig és onnan vissza az államkincstár fogja viselni s a szőlőbirtokosnak a vándorpincemestert csak az ottani vasuti állomástól kell saját költségén vagy saját fogatán a rendeltetési helyig és vissza az ottani vasuti állomásig szállíttatni. Ezenkívül köteles az illető szőlőbirtokos a vándorpincemestert ottléte ideje alatt ellátást adni, továbbá a Budafokról való elindulás napjától a visszaérkezés napjáig bezárólag 3 K, azaz három korona napi bért fizetni. Azoknak a szőlő-

birtokosoknak, akik az állami pincemestereket igénybe kívánják venni ez iránt közvetlenül a budafoki m. kir. pincemesteri tanfolyam igazgatóságához Budafokra kell fordulniok. A pincemesterek a megkeresések beérkezésének sorrendjében fognak kiszállani. Egy vándorpincemester egy szőlőbirtokosnál egyfolytában 6 napnál hosszabb ideig csakis abban az esetben maradhat, ha ugyanakkor más szőlőbirtokosnak nincs rá szüksége.

— **Iskolai hír.** A csáktornyai állami tanítóképző intézet első osztályába az 1907/8 tanévre felvétetnek, kik életük 15-ik évét szeptember 1-én betöltik, testileg épek és egészségesek s a polgári-, vagy középiskola 4-ik osztályát elvégezték. A felveendő elsőéves tanító-növendékek közül 27-en államszegélyben részesülnek. Még pedig: első sorban 23 növendék az intézet internátusában ingyen lakást és mosást kap: ezenkívül közülük előmenetelüköz és anyagi viszonyaikhoz képest ingyen, vagy mérsékelt áron az intézet köztartásán reggeli, ebéd és vacsorából álló étellemezést nyernek. Kérvények június hó 1-ig a csáktornyai tanítóképző intézet igazgatóságához küldendők.

— **A kivándorlásra csábítás büntetése.** Szépen kecsegtető szóval vette reá *Fodor Lajos* puiai lakos hét társát, hogy vele Amerikába menjenek, ahol ő már hosszabb ideig tartózkodott és erről a legrözsásab képeket festet társainak, akik engedve ennek; — vele együtt indultak a hosszú útra. — Ez ügyben levelezett a *Vörös csillag* nevű nem engedélyezett hajóstársasággal is, de a határszéli rendőrség elfogta őket és Tapolcára toloncolta. *Fodort* a szolgabíróóság kivándorlásra való csábításért 100 korona pénzbüntetésre ítélte.

— **Elítélt szocialista.** Az esküdtszék f. hó 17-én tárgyalta *Tarcai Lajos*nak, *Batthyány Ervin* gróf bögötei iskolája volt tanítójának bűnpörét. *Tarcai* a múlt év május 5-én a *Törvény nevében* című cikket irt a »Testvériség« szocialista lapba. A cikk miatt a királyi ügyészség a lapot elkoboztatta és *Tarcai* ellen osztály és törvény ellen való izgatásért vádat emelt. A tárgyaláson *Szabó Jenő* törvényeségi elnök elnökölt, a vádhatóságof *Fischer Gyula* ügyész, a vádlottat *Ladányi dr.* budapesti ügyvéd védte. A vádlott azt mondta, hogy a cikket azért irta, mert nagyon elkésérítette a csendőrök módja. *Eitner Zsigmond* a múlt év május 29-én *Türjén* programbeszédet mondott. A fejtegetéseit *Tarcai* közbeszólásokkal kísérte. Ezért a főszolgabíró a beszéd helyéről eltiltotta, utóbb le is tartóztatta. A csendőrök ugymond, kegyetlenül bántak vele, szaronyt szegeztek a mellének, megverték, azután átkísérték Zala-Szent-Grótra, ahol piszkos helyre zárták.

A bizonyító eljárás során először a csendőröket hallgatták ki. Ezek azt vallották, hogy *Tarcai* azért jött *Türjére* a programbeszéd meghallgatására, hogy elvtársaival a népgyűlés megtartását megghusítsa. Majd, amikor innét elvezették, elment *Bakonyi Örsze* házába, ahol gyűlést tartottak, s ott *Tarcai* izgató beszédet mondott s rá akarta birni embereit, hogy *Eitnert* követ dobálják meg. Amikor ezt a szolgabíró megtudta, adta ki a parancsot *Tarcai* letartóztatására. *Tarcait* másnap a szolgabíró ítéletileg a kerületből tiltotta és *Bögötere* toloncoltatta. Arról hogy *Tarcaival* a csendőr kegyetlenkedett volna, egyik sem tud. A védő által bejelentett tanuk, *Hadik János* asztalos és *Nádasdy János* földmives, *Halper Ferenc* kőműves mind azt mondják, hogy a csendőrök nem bántották a vádlottat. *Hadik* még azt is állította, hogy a helyet, ahol a

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle radio-actív

Igmándi

késérűvíz

az eróntott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Használata valódi áldás gyomorbetegségeknél és székszorulásban szenvedőknek. Csodálatos gyógyerejét az igmándi víz rádium tartalmának köszöni, amely tudományos alapon egyedül ezen forrásban lett felfedezve, miért is bevásárlásnál össze nem tévesztendő a közönséges keserűvizekkel. Főszéküldés a forrástulajdonos: **Schmidthauer Lajos** gyógyszerésznél Komáromban. Kapható: Sümegen **Darnay Kálmán** kereskedésében és minden jobb gyógyszerész és fűszerüzletben. Kis üveg 30 f, nagy üveg 50 f. — Az egyedüli természetes keserűvíz mely, kis üvegben is kapható.

Tarcai elzárta, tisztának látta. Hallomásuk szerint Tarcai a Bakonyi Örzse házában egy szociálista füzetből felolvasást tartott. Igaz, hogy a csendőrök szuronyt szegeztek a mellének, de csak azért, mert Tarcai arra a kijelentésre, hogy a törvény nevében letartóztatják, azt felelte: Nem megyek! Malatinszky Lajos főszolgabíró elmondta, hogy már eleve értesült arról, hogy Tarcai Eitner ellen izgatja a népet s arról is hallott, hogy Türrén kövel akarják megdölni. Figyelmeztette is Tarcait, hogy ezt ne tegye, mert ő köteles a rendet minden rendelkezésére álló eszközzel megvédeni. Ugyanakkor a rend főtartására hat csendőrt rendelt a népgyűlés helyére. Tarcai embereivel nagy lármával zavarta a szónokot. Ő a csendőrmestert küldte hozzá, hogy csendre figyelmeztesse, mivel azonban a figyelmeztetés nem használt, a gyűlés helyéről elvonult. Az elnök kérdésére a főszolgabíró kijelentette, hogy mióta a *Testvériség* fennáll, az eddig csendes megelégedett nép mintha kivolta cserélve. Sem hitet, sem törvényt, sem elüljárót elismerni nem akarnak. S mivel régen ismeri az ottani viszonyokat, nyugodt lelkiismerettel állíthatja, hogy a változásnak tisztán a *Testvériség* az oka.

Ugyanilyen értelemben vallott a többi tanu is.

A bizonyítás a perbeszéd elhangzása után az esküdtek bűnösnek mondták ki Tarcait, akit a törvényt alkalmazó bíróság nyolchavi államfogházra ítelt.

— **Építés.** A sümegi íz. hitközség községi házat megépítteti. Pap- és kántorlakás, tanácsterem stb. lesz benne. A építést Gróf Lajos helybeli vállalkozó nyerte el.

— **Színház.** Most egy éve volt Szilágyi Dezső szinigazgató először nálunk s jól szervezett társulattal megnyerte közönségünk osztatlan tetszését, mit mi sem bizonyít jobban, mint az, hogy teljesen újra szervezett társulattal hozzánk érkeve, az első előadást telt ház várta.

A műsort szerdán, a Magyarszínházban a 150. előadást megért *Vig özvegy* nyitotta meg. E bájos operettnek kedves, érzéki műsikáját egy nagy tehetségű, világszínpadokat bejárt művésznő, *Lehár* Ferenc írta s a szereplők, bár a zenekar hiánya nagyon érezhető, a közönség állandó tapsai mellett interpretálták a szerzők bohémságait. *Zoltán* Ilona iskolázott szép hangja, valamint *Rózsahegyi* Sárika, Makkai s többi férfi szereplők játéka nagyon tetszett a hallgatóságának. *Csütörtökön* Molnár Gyulának énekes bohózatát, a *Papa lányát* adták. Dalai nagyon kedvesek, ami természetes, mert szerzője Stojanovics Jenő, a nagytudományú kompozitor. Szövege azonban üres. A szereplők közül kimagaslott *Szilágyi*, aki Gesztes szerepében igazi művészettel játszott. Úgyesen játszottak: *Rózsahegyi*, ki a címszerepét kreálta, Barabásné, Szilágyi Erzsike, Kemény és Völgyi is. Pénteken Guthi Soma *Mádi zsidó* című bohózatát hallgatta végig nagyszámú közönség. Kemény Lajos, ki a kivándorolt Sóvárgó Gergely honvágyát alkította, sokaknak könnyet csalt szemébe. Makkai, Elemér, ki a nehéz és nehéz üres cím szerepét játszotta, kiváló elismerést érdemelt, nem különben Molnár Paula, Völgyi Dezső és Jenőfi játéka is. Tegnap *Rab Mátyást* adták. Ma délután 4-kor a *Mádi zsidó* félárakkal, este a *Gyimesi Vadvirág* kerül színpadra. Elismeréssel homoráljuk, hogy a társulat a színműirodalom új termékeivel migismerteti közönségünket.

(N)

— **Megint a bicska.** Radlócky Ferenc és Virág Jenő sümegi surján legénykék f.

hő 18-án este jötek haza a mezőről. Utközben valami csekélységen összeveszttek, mire Radlócky kését virág hátába szúrta. A fiatal kését följelentették a hatóságnak.

— **Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság** március hó 12-én tartotta évi rendes közgyűlését, melyen Csekonicz Endre gróf helyett Bánffy György gróf választmányi tag elnökölt. Az igazgatóságnak az 1906-iki üzletéről szóló jelentését Ormódy Vilmos főrendiházi tag vezérigazgató terjesztette elő. A jelentés mindenekelőtt kegyeletesen emlékezik meg Jeney Lajos igazgatónak elhunytáról, azután vázolja a lefolyt üzletév igen kedvező eredményeit. Az intézet tűz-, valamint életbiztosítási üzlete, ismét szép emelkedést mutat, s kellő mértékben nyereséges volt. A jégüzlet kezésbé jelentékeny nyereségénél nagyobb fontosságú kedvező eredmény ebben az üzletágban az, hogy a Társaság a több éves jégbiztosítások utolsó évi díjmentességét tökéletesen fedező 519.287 K 80 f tartalékon felül még egy 500.000 K összegű jégbiztosítási tartalékot is alkotott, mely a jövő évek üzleteredményeiből 1 millió K erejéig fog felemeltetni. A társaság 1906 évi nyeresége az elemi és az életbiztosítási üzletágak eredményeinek összevitése után 3.827.635 K 32 f, mely összegből a mindennemű tartalékok, valamint egyéb társasági alapok újabb részletezése után részvényenként 400 K osztalék kerül kifizetésre. A közgyűlés megelégedéssel vette tudomásul az eredményt s a fölmentvényt az igazgatóságnak és felügyelőbizottságnak megadta. A felügyelő bizottság ezuttal új választás alá került, s tagjaivá ismét Berzevicy Albert, Burchard-Bélaváry Konrád, Hajós József, Németh Titusz és Radvánszky Géza báró választottak meg. A megüresedett igazgató tagsági helyét a közgyűlés Szende Károly aligazgató egyhangu megválasztásával töltötte be. Igazgatóvá történt megválasztásával, mint szakigazgató egyuttal a vezérigazgató helyettesévé lett. A társaság főpénztára az osztalékot már a holnapi naptól fogva fizeti ki. A társaság igazgatósága Balabán Adólf cégjegyzőt s a viszontbiztosítási osztály főnökét aligazgatóvá nevezte ki; Bara Péter Zsigmond Fárosztályi és Róna Márk élelosztályi főnökét pedig cégjegyzési jogosultsággal ruházta fel.

— **Házi apró állataink nemesítése.** A m. kir. földm. ügyi min. u. m. minden évben, a i. évben is fog apró házi állatokat u. m. Orpington vagy plymonth kakast, Bronzpulykát, Erdén lédat, pekingi kacst, közönséges fajuakért cserébe, vagy a közönséges baromfiért esedékes akkori piaci ár ellenében kiosztani. Mérsékelt árban pedig normandi házi nyulat. Aki ezen állatokból szerezni kíván a m. kir. földm. ügyi m. h. z. címzett kérvényét 1 K-nás bélyeggel május 15-ig Lackner László m. kir. állattenyésztési felügyelőhöz, Székesfehérvárra küldje be. A kérvényben felemlítendő ki mely fajból, hány dr.-ot, mily címre, melyik vasuti államásra kíván szállíttatni.

— **A Nap.** A fővárosi zsurnalisztika valószínűszenzációja *A Nap*, mely ma az ország legfüggetlenebb, legszókimondóbb, legnépszerűbb és legelgondoltebb ellenzéki napilapja. *A Nap* a közönség rajogó szeretetétől kísérve, egy csapásra hódította meg a szíveket. Minden száma kész meglepetés és szenzáció. *A Nap* független, érdekes, tartalmas és teljes krónikása a napnak s minden más lap megelőzésével *már a kora reggeli órákban kapja kézhez a vidéki olvasó.* Felelős szerkesztője: Braun Sándor, Hangban, tartalomban, formákban, színekben s elevenességben új ez az ujság. Valósággal zászlóvivője *A Nap* a magyar függetlenségi törekvé-

seknek és egy politikai, mint ujságírói sikerei óriási tényezővé tették. *A Nap* hasábjain tükröződik a leghivebben a magyar közönség érzelmvilága. Külön szenzációja, hogy a legkorábban megjelenő ujság a legolcsóbb is. Egy szám ára 4 fillér (2 kr.), előfizetési ára egész évre 16 kor., félévre 8 kor., negyedévre 4 kor., egy hónapra 1 kor. 40 fillér (70 krajcár). Az érdeklődőknek *A Nap* kiadóhivatal (Budapest, VIII., Rökk Szilárd-ucca 9.) készséggel küld mutatványszámot.

Felelős szerkesztő: **Éles Károly.**
Laptulajdonos és kiadó: **Horvát Gábor.**

Big csak apró legényragyok,
S az egészségöt durradok,
Ézt pedig hagyják el nekem,
Kniipp-kávénak köszönök.

Valódi csak az eredeti csomagokban **Kathreiner** névvel.

Ne használja senki keverék nélkül az igaztó gyarmatkévt!

Kizárólag a **Kathreiner-féle Kneipp-malata-kávé** bizonyult a legjobb pótlóknak, mely könnyen emészthető, tápláló és vértető, mert elmozdítja az egészséget.

Gyermekeket már csak a **Kathreiner-re** szoktassuk.

Szükségeit a következő kereskedőknél és iparosoknál szerezzük be:

- BAZSÓ SÁNDOR és FIA kovács s kocsi-gyártók. Árpád-u.
- BERETZKY GYULA fűszer-, liszt- és üveg-áru-kereskedése.
- BÓDIS IGNÁC épület- és butorasztalos Széchenyi-u.
- BORSOS JENŐ úri és női cipész. Kész úri és női cipők. Kossuth-utca.
- BÖHM PAL divatáru-kereskedő, vászon-gyári raktár.
- DARNAY KALMÁN vas- és fűszerkereskedő Gazdasági gépek raktára. Régiség-tár.
- FEJES LAJOS, hentes és kocsmáros. Árpád-u. 156. sz.
- FISCHER MÓR ecetsész-, konyak- és líkőrgyáros, pálinkanagykereskedő. Mosó u.
- GRÜNFELD J. úri szabó üzlete és kész férfi ruharaktár, Sümegen.
- HORVÁTH LAJOS borbély és fodrász. Kossuth Lajos-ucca.
- HULLAY LAJOS építőmester. Árpád-ucca 454 sz.
- HERCZIG BALINT épület- és butorasztalos, sírkoszoru, érc- és fakoporsó dús választékban. Városháza-ucca 593. sz. u.

Használt és új

írógépek

(200 koronától
feljebb
jótállással)

sokszorosító készülékek

és kellékek, modern irodaberendezési tárgyak kaphatók
Würzburger és Társa betéti társaságnál, Budapest V., Szabadság-tér 4.

JANKÓ ÁRPÁD úri és női cipők. Márkus-féle Áruház mellett.

JOÓS ANTAL borbély és fodrász. Kossuth Lajos-ucca, Epstein-ház.

KELL JENŐ bérkocsitulajdonos és borügynök. Mihályfai-ucca 82. sz.

KLAFFL LAJOS épület- és butorasztalos. Temetkezési vállalkozó. Nagy koporsó-rakt.

KLEIN MÓR pék üzlete. Hazai sörök raktára.

KOHN TESTVÉREK vaskereskedése, gépraktár. Kossuth Lajos-ucca.

KOVÁCS ZSIGMOND borbély és fodrász.

KOVÁCS VILMOS vegyeskereskedő és korcsmáros. Mihályfai-ucca.

KORBÉLY FERENC sütő üzlete. Árpád-ucca 287. sz.

MAUTHNER SAMU vegyeskereskedő. Keszthelyi-ucca.

MÁRKUS SALAMON FIA áruháza. Kossuth Lajos-ucca.

MESTERHÁZY SÁNDOR vendéglős a Kisfaludy-szálló tulajdonosa.

MÉSZÁROS SÁNDOR hentes. Kossuth Lajos-ucca.

NOVÁK SÁNDOR mézeskalácsos és a cseri henger-műmalom liszteladása. Deák Ferenc-ucca 112. sz.

ORBÁN ISTVÁN kávéháza. Kossuth-ucca

PAULINYI JÓZSEF lisztkereskedése, gabonacsere. Flórián-tér és Árpád-ucca sarkán.

PENTZ MIHÁLY kőfaragómester, nagy sírkőraktár. Árpád-ucca.

ROTHSCHILD SÁNDOR épületfa- és deszkakereskedő. Rendeki-ucca.

SCHRÖDER JÓZSEF vasuti vendéglős

SKALÁK MIHÁLY vendéglős, Árpád-ucca.

SÖVÉNY JÁNOS épület- és butorasztalos. Árpád-ucca 286.

SZELE KÁLMÁN benzin motor- és cséplő-géptulajdonos. Temető-ucca.

SZIJARTÓ GYÖRGY templom-, szoba- és cimfestő. A plébánia templom mellett.

SZELESTEY GÉZA beszálló vendéglője az Arany-báránnyhoz.

TASCHEK JÁNOS építőmester és vállalkozó. Árpád-ucca 145sz.

TÓTH GYULA férfi- és gyermekruha raktára, Flórián-tér.

WÜRZBURGER JAKAB vegyes, porcellán- és üvegáru nagykereskedése.

SCZHIESCHE JÓZSEF gőzmalomtulajdonos. Gabonacsere.

1365/tk. 1907.

Arverési hirdetmény kivonat.

A sümegi kir. bíróság mint ilkvi hatóság közhírré teszi, hogy Morgenstern Henrik végrehajthatónak kisk. Nagy Jenő, Gábor, Anna és György végrehajtást szenvedő elleni 24 K tőke s. jár iránti végrehajtási ügyében a zalaegerszegi kir. törvényszék területén levő: Tekenye község határában fekvő I. tekenyei 171. sz. tjkvben + 81. hrsz. ház 87. sz. a udvarral ingatlanból kkoru Nagy Jenő, Gábor, Anna és Györgyöt illető felelő részre a C. 4. sorsz. a özv. Nagy Istvánné Farkas Mária javára bekeblezett

haszonélvezeti jog fentartásával, mégis 22 K 20 f előző teher kielégítésére szükséges összeg be nem ígérése esetén anélkül 160 K 50 f. kikiáltási árban II. tekenyei 849. sz. tjkvben + 1549. hrsz. szálló, rét a Mórhegyen 610 □-öl u. azok nevén irt ingatlanra egészben a C. 3. a. özv. Nagy Istvánné, Farkas Mária javára bekeblezett özvegyi haszonélvezeti jog fentartásával, mégis 22 K 20 f előző teherrel kielégítésére szükséges összeg be nem ígérése esetén a nélkül 606 K ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1907-ik évi június hó 25. napján délelőtt 10 órakor Tekenye községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. LX. t.c. 42 §-ban jelzett árfolyammal számított s az 1881. évi nov. 1-én 3833. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelt 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezébe letenni avagy az 1881. LX. t.c. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A sümegi kir. bíróság mint telek-könyvi hatóság.

Sümegen, 1907. évi április hó 10. napján.

Saághy kir. aljárásbíró.

Fogorvos.

Welner Gyula

veszprémi fogász április hó

20-tól 27-ig

Tapolcán van.

Aki szolgálatát igénybe óhajtja venni, az már az első 3 napban jelentkezzen.

Lakása: Eibesütz szállodában van minden hó 20-tól 27-ig.

